

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) T. T. D. N., a b) nezl. B. D. M. H.**, zastoupený žalobkyní a), oba zastoupeni advokátem Mgr. Markem Sedlákem, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. 24 Az 456/2004,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 9. 7. 2004, č. j. OAM-2156/VL-07-05-2004, kterým jim nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatelé v kasační stížnosti uplatňují důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítají tak vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisech.

Stěžovatelé uvádějí, že při zjišťování skutkového stavu byla porušena ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu,

a že žalovaný rozhodl v rozporu s § 12 a § 14 zákona o azylu. Pro tyto vytýkané vady měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Stěžovatelé připomínají, že stěžovatelce bylo ve Vietnamu odíráno jedno ze základních lidských práv a sice právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací, když jí nebylo v zemi původu umožněno získat trvalé zaměstnání, a proto se oba stěžovatelé ocitli ve stavu neustálé nouze. V případě návratu se stěžovatelé obávají, že budou ve své vlasti pronásledováni a postihováni. Krajský soud konkrétně nezkoumal dostatečným způsobem, proč žalovaný neudělil stěžovatelům humanitární azyl. Žalovaný se přitom omezil pouze na konstatování, že v případě stěžovatelů nebyly shledány důvody k udělení azylu z humanitárních důvodů, tento závěr však nijak neodůvodnil. Stěžovatelé se oproti tomu domnívají, že důvody, jež je vedly k odchodu z vlasti, byly dostatečné jak pohledem § 14, tak § 12 zákona o azylu.

Z těchto důvodů stěžovatelé navrhuji zrušit napadený rozsudek krajského soudu a dále žádají, aby byl jejich kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelkou v průběhu řízení, a uvádí, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i následný rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K námitce stěžovatelů týkající se neudělení humanitárního azylu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 65/2003, podle nějž je o udělování azylu podle § 14 zákona o azylu rozhodováno v rámci volného správního uvážení; a také na rozsudek téhož soudu sp. zn. 3 Azs 12/2003, podle nějž na udělení humanitárního azylu není subjektivní právo. Žalovaný přitom neshledal u stěžovatelů důvody hodné zvláštního zřetele k udělení humanitárního azylu. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 14. 6. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatelka a) přijela do ČR za prací, nyní nemá platné doklady, a proto žádá o azyl, přičemž žádala o azyl i jménem svého nezletilého syna. Totéž plyne i z pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 22. 6. 2004. V tomto pohovoru stěžovatelka za sebe i svého nezletilého syna uvedla, že do ČR přijela v roce 2000 za prací a za manželem, převaděči si vzali její pas, od roku 2003 se zde prokazovala pasem na jméno C. T. L., cizinecká policie však odhalila, že se prokazuje pasem jiné osoby. Ve Vietnamu neměla žádné problémy, kromě ekonomických. Stěžovatelka tam nikdy nepracovala, přestože práci hledala. Žalovaný nevyslechl stěžovatele, neboť usoudil, že by vzhledem ke svému věku nebyl schopen uvést další relevantní skutečnosti, a proto jej vyslechl jen prostřednictvím zákonné zástupkyně, tedy stěžovatelky.

Žalovaný se rozhodl azyl neudělit, a to svým rozhodnutím ze dne 9. 7. 2004, v němž shledal, že důvodem této žádosti o azyl byla snaha stěžovatelky legalizovat si pobyt v ČR, tak aby mohla pobývat v ČR společně s celou rodinou a aby se oba se synem vyhnuli ekonomickým problémům ve vlasti. Žalovaný posoudil stěžovatelčina tvrzení pohledem Zprávy Ministerstva zahraničí Spojených států amerických o dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2003 a dalších zdrojů a shledal, že jejich žádost o azyl nebylo možno podřadit žádnému z taxativně vyjmenovaných důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Takovými důvody totiž není ani legalizace pobytu za situace, kdy zde stěžovatelka neměla vyřešen legální pobyt, ani rodinné vazby. Stěžovatelé měli využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, v čemž žalovaný odkázal i na judikaturu zdejšího soudu. Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, ani žádný

zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle jeho § 14, přičemž vyšel z údajů sdělených stěžovatelkou a připomněl, že snaha o legalizaci pobytu, aby mohli stěžovatelé žít v ČR s ostatními členy rodiny, takovým důvodem není. Po posouzení situace v zemi původu stěžovatelů negativně posoudil i existenci překážek vycestování.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podali stěžovatelé žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, kterou opřeli zejména o tvrzení, že žalovaný svým rozhodnutím prakticky rozdělí rodinu. Stěžovatelka doložila doklady, že její manžel, otec stěžovatele, legálně pobývá a podniká na území ČR. Přitom podle stěžovatelky zákon o azylu umožňuje udělit azyl tehdy, kdy jde o sloučení rodiny. Proto navrhla zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud shledal, že jediným důvodem příjezdu stěžovatelů do ČR bylo sloučení rodiny a přání žít pohromadě. Rodinnou situaci stěžovatelů však nelze podřadit ustanovení § 12 zákona o azylu. Na stěžovatele přitom nelze aplikovat ani azyl za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, neboť jeho použití je možné pouze v případě, že by šlo o rodinné příslušníky azylanta. Tuto podmínku ovšem stěžovatelé nesplňovali, neboť manžel stěžovatelky a jejich druhé dítě pobývají v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Stěžovatelé neuvedli ani žádný důvod hodný zvláštního zřetele, který by umožňoval udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Z těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde jsou žadatelé chráněni před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelů žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Kasační stížnost je opřena o trojici námitek. První z nich brojí stěžovatelé proti tomu, že správní řízení před žalovaným nesplňovalo požadavky kladené na ně několika ustanoveními tehdy účinného správního řádu, která v kasační stížnosti konkrétně vyjmenovávají. Neupřesňují však vůbec, v čem konkrétně měla tato porušení spočívat, takže tato námitka svou obecností vylučuje, aby na jejím základě bylo napadené rozhodnutí přezkoumáno.

Svou druhou kasační námitkou stěžovatelé protestují proti tomu, že žalovaný nesprávně posoudil otázku udělení humanitárního azylu a krajský soud pak rozhodnutí

žalovaného z tohoto pohledu nezkoumal dostatečným způsobem. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, na nějž správně poukazuje i žalovaný, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu, o níž hovoří žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti, je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamena, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

V případě stěžovatelů je třeba pohledem výše citované judikatury konstatovat, že odůvodnění správního rozhodnutí v otázce humanitárního azylu je zcela dostatečné, když z něj dostatečně plyne, že žalovaný vycházel z údajů poskytnutých stěžovatelkou a že z nich nevyplývá, že by u stěžovatelů byly dány důvody hodné zvláštního zřetele, naopak z nich plyne, že měli stěžovatelé zvolit spíše instituty nabízející se jim v zákoně o pobytu cizinců. Tento závěr přitom ani podle názoru zdejšího soudu není v rozporu s těmi skutečnostmi, které ze správního spisu a stěžovatelčiných vyjádření vyplývají. K otázce významu citových a rodinných vazeb na osoby pobývajících v ČR pohledem ustanovení § 14 zákona o azylu se ostatně zdejší soud vyjádřil ve skutkově obdobném případě již ve svém rozsudku ze dne 8. 4. 2004, sp. zn. 4 Azs 47/2004: *„Snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“*

Stěžovatelé dále namítají, že stěžovatelce bylo odpíráno právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Z jejího vyjádření během správního řízení ovšem vyplynulo, že se jí nepodařilo práci v zemi původu získat, nicméně nelze shledat, že by to bylo zaviněno pronásledováním ze strany veřejné moci. Ze všech podkladů naopak vyplývá, že se jedná o důsledek špatné ekonomické situace Vietnamu, jež negativně dopadá na tamní obyvatelstvo jako celek. Dopadá tak na její situaci plně právní názor zdejšího soudu vyjádřený například v jeho rozsudku ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 20/2003: „*V žádosti o udělení azylu opakovaně uváděné ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci) a skutečnost, že politický režim v jeho domovském státě neumožnil žadateli jeho politický rozvoj, nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Lze se tak ztotožnit se žalovaným i krajským soudem, že stěžovatelé neuváděli nic, co by vedlo v jejich případě ke shledání pronásledování ve smyslu zákona o azylu, a bylo tedy namístě jim azyl podle ustanovení § 12 zákona o azylu neudělit.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť v souzené věci nebyly shledány ani vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelé, kteří neměli v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu